

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY NOWE MIASTO NAD WARTĄ
NA LATA 2019 - 2022**

Nowe Miasto nad Wartą, grudzień 2018 r.

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY NOWE MIASTO NAD WARTĄ
NA LATA 2019 - 2022**

ZLECENIODAWCA:

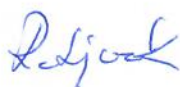
GMINA NOWE MIASTO NAD WARTĄ
UL. POZNAŃSKA 14
63 – 040 NOWE MIASTO NAD WARTĄ

AUTORZY OPRACOWANIA:

mgr Justyna Dąbrowska

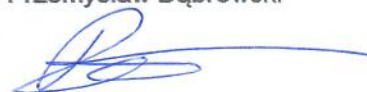

dr Rafał Ratajczak

DYREKTOR:

mgr Przemysław Dąbrowski

Nowe Miasto nad Wartą, grudzień 2018 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE.....	4
II. ZAKRES PROGNOZY, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
III. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	14
IV. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWALNYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	14
V. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA GMINY NOWE MIASTO NAD WARTĄ.....	16
5.1. Klimat.....	16
5.2. Powietrze atmosferyczne.....	17
5.3. Hałas	20
5.3.1. Hałas komunikacyjny.....	20
5.3.2. Hałas przemysłowy	21
5.4. Pola elektromagnetyczne.....	22
5.5. Gospodarowanie wodami	22
5.5.1. Wody powierzchniowe.....	23
5.5.2. Wody podziemne.....	25
5.6. Gospodarka wodno-ściekowa	27
5.7. Zasoby geologiczne	28
5.8. Gleby	30
5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	31
5.10. Zasoby przyrodnicze	35
5.10.1. Formy ochrony przyrody.....	37
5.11. Wartości kulturowe.....	40
VI. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU.....	42
VII. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWE MIASTO NAD WARTĄ	43
VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE, DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE, POZYTYWNE I NEGATYWNE	44
IX. TRANSGENICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	56
X. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	56
XI. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU	57
XII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	57
XIII. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE I AKTY PRAWNE	59

I. Wprowadzenie

Przedmiotem Prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022 (zwany dalej Programem).

Urząd Gminy Nowe Miasto nad Wartą pismem skierowanym do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (znak OŚ.602.1.2018) zwrócił się o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia Prognozy oddziaływania na środowisko Programu dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą.

W odpowiedzi RDOŚ (pismo znak WOO-III.410.877.2018.ET.1) zaznaczył, że część z zaplanowanych w Programie zadań może kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W związku z w/w pismem i stwierdzeniem, iż dla Programu wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko opracowano niniejszą Prognozę. Podstawą prawną wykonania Prognozy jest Ustawa z dnia 3 października z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 283 z póź. zm.).

II. Zakres prognozy, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022.

Zakres Prognozy określony został w Art. 51 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 283 z póź. zm.).

Zgodnie z tym artykułem Prognoza oddziaływana na środowisko powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne,
  - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do

rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą przedstawia szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie Gminy. Szczegółowo charakteryzuje jego wybrane elementy oraz towarzyszące im zagrożenia. Przedstawia zagadnienia z zakresu zasobów przyrody i krajobrazu, powierzchni ziemi i gleb, gospodarki wodno – ściekowej, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych, gospodarki odpadami, możliwości wystąpienia poważnych awarii oraz aspektów dotyczących potencjału energii odnawialnej na terenie Gminy.

Ustala harmonogram realizacji działań proekologicznych na lata 2019 – 2022 oraz prezentuje mechanizmy prawno - ekonomiczne niezbędne do osiągnięcia założonych celów. Realizacja Programu w istotny sposób przyczyni się do usprawnienia działań z zakresu ochrony środowiska, poprawy jego stanu, a w efekcie podwyższenia jakości życia mieszkańców Gminy Nowe Miasto nad Wartą.

W Programie zdefiniowano główne cele środowiskowe określone dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą w ramach obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji niskiej, komunikacyjnej i przemysłowej oraz stosowanie rozwiązań energooszczędnych.
2. Ochrona przed hałasem.
3. Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.
4. Ochrona jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy.
5. Ochrona ziemi i gleb.
6. Racjonalna gospodarka odpadami.
7. Ochrona zasobów przyrody.
8. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez edukację ekologiczną wszystkich grup społecznych.

W tabeli 1. podano zadania, które pozwolą osiągnąć zamierzone cele.

Tabela. 1. Cele, kierunki interwencji, zadania – zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania
Ochrona klimatu i jakości powietrza	1. Ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji niskiej, komunikacyjnej i przemysłowej oraz stosowanie rozwiązań energooszczędnych.	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery.	Opracowywanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy uwzględniających wymogi w zakresie ochrony jakości powietrza, klimatu oraz energooszczędności.
			Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.
			Monitoring stanu środowiska (jakości powietrza) na podstawie dostępnych wyników badań.
			Modernizacja kotłowni i infrastruktury c.o. w budynkach stanowiących własność Gminy Nowe Miasto nad Wartą.
			Monitoring zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej.
			Wprowadzanie rozwiązań typu e-urząd.
		Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej stanowiących własność gminy.
		Rozwój transportu zbiorowego i wspieranie ekologicznych form transportu.	Dofinansowanie transportu publicznego na terenie powiatu średzkiego – Gminy Nowe Miasto nad Wartą.
			Dofinansowanie „Poznańskiej Kolei Metropolitalnej” – wzmocnienie krajowych przewozów pasażerskich.
			Budowa ścieżek rowerowych i chodników na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą.
Stosowanie energooszczędnych systemów oświetlenia	Stosowanie energooszczędnych urządzeń elektrycznych i oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej.		
	Budowa energooszczędnego oświetlenia dróg gminnych.		
Rozwój odnawialnych źródeł energii	Instalowanie urządzeń działających na bazie odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej np. modułów fotowoltaicznych „PV” itp.		
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych z zakresu OZE.		
Zagrożenia hałasem	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie emisji hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu	Monitoring stanu środowiska (emisji hałasu) na podstawie dostępnych wyników badań.

		akustycznego środowiska.	<p>Opracowywanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy uwzględniających wymogi w zakresie ochrony przed hałasem.</p> <p>Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem.</p> <p>Budowa i modernizacja dróg gminnych w oparciu o technologie ograniczające emisję zanieczyszczeń do atmosfery.</p> <p>Budowa ścieżek pieszo-rowerowych i chodników przy drogach gminnych.</p>
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponad-normatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.	Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko.	<p>Monitoring stanu środowiska (emisji pól elektromagnetycznych) na podstawie dostępnych wyników badań.</p> <p>Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.</p> <p>Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.</p>
Gospodarowanie wodami Gospodarka wodno-ściekowa	Ochrona jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy.	<p>Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>Zapewnienie dobrej jakości wody dla ludności oraz rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków.</p>	<p>Monitoring stanu środowiska (jakości wód podziemnych i powierzchniowych) na podstawie dostępnych wyników badań.</p> <p>Budowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w obiektach użyteczności publicznej.</p> <p>Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.</p> <p>Budowa przyłączy wodociągowych.</p> <p>Budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy.</p> <p>Modernizacja lokalnych przepompowni ścieków.</p> <p>Prowadzenie ewidencji i kontroli zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.</p>

			Kontrola umów zawartych na odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych.
			Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Boguszynie.
			Wydawanie zezwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.
		Racjonalizacja zużycia wody	Stosowanie urządzeń wodooszczędnych w budynkach użyteczności publicznej.
		Ochrona przed powodzią i suszą, retencja wodna.	Dofinansowanie działalności Spółki Wodnej w zakresie konserwacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.
			Działania zabezpieczające przed wystąpieniem powodzi oraz suszy.
			Doposażone w specjalistyczny sprzęt jednostek ratowniczych.
Zasoby geologiczne, gleby	Ochrona ziemi i gleb.	Ochrona zasobów geologicznych i powierzchni ziemi.	Opiniowanie projektów robót geologicznych.
			Monitoring terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą.
		Zapobieganie degradacji gleb.	Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat degradacji gleb.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami.	Prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi.	Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy.
			Kontrola i weryfikacji danych zawartych w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
			Akcje informacyjne w zakresie gospodarki odpadami dla mieszkańców i przedsiębiorców.
			Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK).
			Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy.
		Monitoring składowiska odpadów komunalnych.	Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów komunalnych w Elżbietowie, faza poeksploatacyjna.
		Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą.	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą za pośrednictwem Powiatu Średzkiego lub samodzielnie.
	Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.		

		Akcje edukacyjne i selektywna zbiórka odpadów.	<p>Uczestniczenie w akcji „Sprzątanie Świata”.</p> <p>Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami.</p> <p>Segregacja odpadów w Urzędzie Gminy i jej jednostkach.</p> <p>Wyposażenie budynków użyteczności publicznej w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów.</p> <p>Zbiórki baterii, nakrętek itp.</p>
Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrody.	Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych gminy.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów ochronnych oraz zasad ochrony przyrody i krajobrazu.
			Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.
			Realizacja zadań ochronnych (dla obszarów Natura 2000) zapisanych w planach zadań ochronnych i planie urządzania lasu.
			Inwentaryzacja cennych przyrodniczo miejsc w celu objęcia ich ustawową ochroną.
			Działania wspierające ratowanie gatunków zagrożonych.
			Nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych.
			Pielęgnacja i bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy.
			Ochrona lasów.
		Promocja walorów przyrodniczych i turystycznych gminy.	Opracowania dotyczące walorów przyrodniczo-turystycznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą.
			Promocja walorów przyrodniczych gminy w mediach, stronach internetowych, targach, giełdach turystycznych i imprezach masowych.
Współpraca z organizacjami turystycznymi działającymi na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju.			
Budowa ścieżek, tras dla turystyki pieszej i rowerowej uwzględniających walory przyrodnicze gminy.			
		Rewitalizacja terenów zdegradowanych społecznie i przyrodniczo.	Rewaloryzacja zabytkowego parku w Klęce zniszczonego w wyniku nawałnicy w sierpniu 2017 r.

Wszystkie obszary interwencji	Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez edukację ekologiczną wszystkich grup społecznych.	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.	Współorganizacja z placówkami oświatowymi i innymi lokalnymi podmiotami konkursów z zakresu ochrony środowiska dla dzieci i młodzieży.
			Organizacja spotkań szkoleniowo – informacyjnych z zakresu ochrony środowiska dla wszystkich grup społecznych.
			Udział pracowników urzędu w szkoleniach, kursach, z zakresu ochrony środowiska.
			Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie.
			Realizacja planów edukacyjnych dla szkół w zakresie OZE.
			Dofinansowanie wycieczek o charakterze ekologicznym dla dzieci i młodzieży.
			Artykuły o treści proekologicznej w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej gminy.
			Zaprojektowanie nowych ścieżek dydaktycznych wraz z opisem przyrody.
			Współudział i koordynacja ogólnopolskich i ogólnościatowych imprez proekologicznych „Dzień Ziemi”, „Dzień Drzewa”, „Dni Powiatu Średzkiego”.
			Włączenie w akcję edukacji ekologicznej proekologicznych Organizacji Pozarządowych.
Współpraca z Powiatowym Centrum Edukacji Ekologicznej (PCEE) przy Wydziale Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego.			

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 17 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z póź. zm.) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022 uwzględnia cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r., poz. 1295 z póź. zm.).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022 powiązany jest z następującymi dokumentami:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności – cel 7.
Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

Strategia Rozwoju Kraju – cel II.6.

Bezpieczeństwo energetyczne i środowiskowe,

II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,

II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej,

II.6.4. Poprawa stanu środowiska.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,

cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,

cel 3. Poprawa stanu środowiska.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020.

Cel główny: poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku – cel główny: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.

Strategia Innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” –

cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie –

cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,

1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw,

1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2020 r. –

Rozwój i rozpowszechnianie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Narodowy Program Gospodarki Niskoemisyjnej.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2020, cele

POŚ dla poszczególnych obszarów interwencji są następujące:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza – cele: dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm – osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
2. Zagrożenie hałasem – cele: dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;

3. Pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości;
4. Gospodarowanie wodami – cele: zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki; osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;
5. Gospodarka wodno-ściekowa, – cele: poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;
6. Zasoby geologiczne – cele: ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
7. Gleby – cele: dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów – cele: ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych na składowania, ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;
9. Zasoby przyrodnicze – cel: zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej;
10. Zagrożenie poważnymi awariami – cel: utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii;
11. Edukacja – cel: świadome ekologicznie społeczeństwo;
12. Monitoring środowiska – cel: zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2017 – 2020.

Cele środowiskowe określone dla powiatu średzkiego w ramach obszarów interwencji to:

1. Ochrona jakości powietrza.
2. Ochrona przed hałasem.
3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
4. Ochrona wód.
5. Ochrona ziemi.
6. Prawidłowa gospodarka odpadami.
7. Ochrona przyrody.
8. Edukacja ekologiczna.
9. Promocja walorów przyrodniczych i turystycznych powiatu,
10. Monitoring podmiotów korzystających ze środowiska.
11. Współpraca w zakresie ochrony środowiska z gminami powiatu średzkiego.

Strategia wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2012 – 2020.

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017.

Wieloletni Prognoza Finansowa Gminy Nowe Miasto nad Warta.

W Prognozie podano analizie oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach Programu, na poszczególne komponenty środowiska z uwzględnieniem zależności występujących między tymi komponentami.

III. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.

1. Podstawą do wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Warta na lata 2019 – 2022.
2. Prognozę wykonano zgodnie z przepisami Ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2018 r., 283 z póź. zm.).
3. Prognozę sporządzono przy zastosowaniu: metod opisowych, analiz jakościowych opartych na danych dostępnych z państwowego monitoringu środowiska i danych literaturowych.
4. Wyniki przedstawiono w postaci tabeli macierzowej prezentującej analizę wpływu proponowanych w Programie zadań na poszczególne komponenty środowiska.

IV. Propozycje dotyczące przewidywalnych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania.

Ustala się, iż prognoza powinna obejmować obszar gminy wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń programu ochrony środowiska. Jest zatem oczywiste, że obszar objęty prognozą nie może być mniejszy od obszaru będącego przedmiotem tego dokumentu, co jest konieczne zważywszy na wzajemne powiązania poszczególnych elementów środowiska.

W celu dokonania obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach Programu konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych - powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z postępów realizacji ustaleń Programu Ochrony Środowiska powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy prawo ochrony środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim, w postaci raportów.

Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu,

- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Wskaźniki monitorowania Programu przypisane do poszczególnych obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.

- 1) Ilość opracowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz warunków zabudowy uwzględniających zasady ochrony środowiska.
- 2) Ilość wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- 3) Ilość zmodernizowanych systemów ciepłowniczych w obiektach stanowiących własność gminną.
- 4) Ilość obiektów stanowiących własność gminną poddana termomodernizacji.
- 5) Monitoring zużycia energii w obiektach stanowiących własność gminną.
- 6) Ilość mieszkańców gminy objęta systemem transportu publicznego.
- 7) Długość wybudowanych ścieżek rowerowych.
- 8) Długość wybudowanych i wyremontowanych chodników.

2. Zagrożenia hałasem.

- 1) Ilość opracowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz warunków zabudowy uwzględniających zasady ochrony środowiska.
- 2) Ilość wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- 3) Długość zmodernizowanych dróg gminnych.
- 4) Długość wybudowanych ścieżek rowerowych.
- 5) Długość wybudowanych chodników.

3. Pola elektromagnetyczne.

- 1) Ilość opracowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz warunków zabudowy uwzględniających zasady ochrony środowiska.
- 2) Ilość wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

4. Gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa.

- 1) Ilość podjętych działań przeciw-powodziowych.
- 2) Ilość podjętych działań związanych z utrzymaniem urządzeń melioracji wodnej.
- 3). Monitoring zużycia wody w budynkach użyteczności publicznej.
- 4). Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowo – kanalizacyjnej.
- 5). Liczba wykonanych podłączeń.

5. Zasoby geologiczne, gleby.

- 1) Ilość zaopiniowanych projektów robót geologicznych.

6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

- 1) Ilość unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest.
- 2) Ilość przeprowadzonych akcji edukacyjnych w zakresie unieszkodliwiania odpadów.

3) Ilość szkół i podmiotów włączonych w akcję „Sprzątanie Świata”.

7. Zasoby przyrodnicze.

1) Ilość opracowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz warunków zabudowy uwzględniających zasady ochrony środowiska.

2) Ilość wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

3) Wielkość powierzchni lasów.

4) Ilość drzew poddanych szczepieniom ochronnym.

5) Ilość posadzonych drzew.

8. Wszystkie obszary interwencji.

1) Ilość szkoleń w zakresie ochrony środowiska w których uczestniczyli pracownicy Urzędu Gminy.

2) Ilość szkoleń w zakresie ochrony środowiska przeprowadzonych przez pracowników Urzędu Gminy.

3) Ilość przeprowadzonych konkursów z zakresu ochrony środowiska.

4) Ilość akcji proekologicznych przeprowadzonych na terenie gminy.

5) Ilość szkół zaangażowanych w projekty ekologiczne realizowane przez Urząd Gminy.

6) Ilość udostępnionych informacji o środowisku.

V. Charakterystyka środowiska Gminy Nowe Miasto nad Wartą

5.1. Klimat.

Obszar Gminy Nowe Miasto nad Wartą znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego, charakteryzującego się wzajemnym oddziaływaniem powietrza morskiego i kontynentalnego. Przez większą część roku na teren gminy napływają masy powietrza znad północnego i północno-wschodniego Atlantyku. Wilgotne masy powietrza polarno-morskiego latem powodują znaczne zachmurzenie i opady atmosferyczne. W zimie powietrze to odpowiedzialne jest za ocieplenie i odwilż. Na kształtowanie pogody na obszarze gminy wpływ mają również masy powietrza napływające z obszaru kontynentu – powietrze polarno-kontynentalne oraz masy powietrza arktycznego i zwrotnikowego.

Teren gminy został zaklasyfikowany do regionu klimatycznego VIII zachodnio-pomorskiego, subregionu Pyzderskiego VIII-6, wg A. Wosia (1994). Charakterystyczną cechą tego regionu jest występowanie pogody bardzo ciepłej, a jednocześnie pochmurnej i bez opadów (tabela 2).

Tabela 2. Warunki klimatyczne na terenie subregionu Pyzderskiego

Warunki klimatyczne	Wskaźnik
Średni roczny opad	530 [mm]
Średnia temperatura powietrza	8,8 [° C]
Najwyższe średnie temperatury	17,2 [° C] czerwiec
Najniższe średnie temperatury	- 3,2 [° C] styczeń

Liczba dni ciepłych	275
Liczba dni mroźnych	35
Liczba dni z przymrozkami	81
Przeważający kierunek wiatrów	W i SW o prędkości 4,0 m/sek
Okres wegetacyjny	200 – 220 dni

Teren gminy położony jest w Krainie Wielkich Dolin wg E. Romera (1949), jest to obszar o najniższym wskaźniku opadów. Niedobór wody wynosi ok. 300 mm. Średnia roczna suma opadów wynosi 530 mm, w latach wilgotnych opady wynoszą 816 mm, natomiast w latach suchych 345 mm. W okresie wegetacyjnym, istotnym dla rolnictwa suma opadów wynosi 325 mm. Niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, które występują na terenie gminy są wiosenne gradobicia i erozja wietrzna.

Różnice klimatyczne mogą zaznaczać się okresowo na terenach wysoczyznowych oraz w dolinie Warty. Na terenie obszarów dolinnych częściej występują przymrozki i zalegają chłodniejsze masy powietrza. Swoisty mikroklimat wprowadzają również kompleksy leśne, dając w upalne dni zacienienie i wilgotność oraz niższą temperaturę.

5.2. Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą związane jest głównie:

- ze spalaniem paliw (emisja komunikacyjna),
- ogrzewaniem budynków mieszkalnych opalanych węglem (emisja niska),
- emisją zanieczyszczeń z terenów przemysłowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z póź. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, jednocześnie na terenie gminy nie prowadzi badań monitoringowych jakości powietrza atmosferycznego.

Ocenę jakości powietrza w województwie Wielkopolskim wykonuje się zgodnie z podziałem na strefy. Gmina Nowe Miasto nad Wartą jest elementem składowym strefy wielkopolskiej. Do oceny jakości powietrza wykorzystuje się pomiary wykonane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego (<http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>).

Podstawę klasyfikacji strefy na podstawie rocznej oceny jakości powietrza stanowi:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu,
- poziom docelowy,
- i poziom celu długoterminowego.

Klasyfikację według parametrów dokonuje się dla każdej substancji oddzielnie, z uwzględnieniem różnych czasów uśredniania stężeń. Wynikiem oceny jest zaliczenie strefy do poszczególnej klasy, pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin.

W klasyfikacji podstawowej strefę zalicza się do jednej z klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska	A	A	A	A	C	C	C	A	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017. WIOŚ Poznań 2018 r. Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w 2017 r., WIOŚ Poznań 2018 r.

Ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀, PM_{2,5} obszar Gminy Nowe Miasto nad Wartą (strefa wielkopolska) przypisano do klasy C. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów notowane w rocznej serii pomiarowej wykazują wyraźną sezonową zmienność. Powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego. Teren gminy zaliczono również do klasy C – ze względu na przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu.

W ocenie jakości powietrza pod kątem ochrony roślin w 2017 r., wartości SO₂, NO_x i O₃ pozwoliły zakwalifikować gminę będącą składową strefy wielkopolskiej do klasy A.

Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy/powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska	A	A	A

Źródło: Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w 2017 r., WIOŚ Poznań 2018 r.

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³ X h), wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Od 1 maja roku 2018 na terenie całego województwa wielkopolskiego obowiązują uchwały antysmogowe. Wprowadzono zakaz stosowania najgorszej jakości paliw stałych oraz ograniczenia dla kotłów "miejscowych ogrzewaczy" (kominki, piece). Wszystkie nowe kotły instalowane po 1 maja 2018 r. muszą zapewnić możliwość: wyłącznie automatycznego podawania paliwa, wysoką efektywność energetyczną oraz dotrzymanie norm emisyjnych. Stare urządzenia grzewcze będą musiały być wymienione w odpowiednich okresach czasowych. Proponowane zmiany mają za cel ochronę zdrowia i życia mieszkańców – walkę z tzw. "niską emisją" (<https://www.umww.pl/uchwaly-antysmogowe-dla-wielkopolski>).

Emisja komunikacyjna, powoduje wzrost zanieczyszczeń gazowych oraz pyłowych, będących efektem:

- spalania paliw – zanieczyszczenia gazowe: tlenek węgla (CO), dwutlenek węgla (CO₂), tlenki azotu i węglowodory,
- ścierania opon, hamulców, nawierzchni drogowych – zanieczyszczenia pyłowe: zawierające ołów, kadm, nikiel i miedź.

W Gminie Nowe Miasto nad Wartą do najważniejszych szlaków komunikacji drogowej należą droga krajowa nr 11 oraz droga wojewódzka nr 436.

W odstępach pięcioletnich Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich przeprowadza generalny pomiar ruchu (GPR) na drogach wojewódzkich. Wyniki zostały przedstawione w postaci mapy średniego, dobowego ruchu rocznego pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych i wojewódzkich.

Na odcinku Klęka – Książ Wielkopolski drogi wojewódzkiej nr 436 zarejestrowano w roku 2010 średnio 3934 pojazdów na dobę. Wartość ta wzrosła w roku 2015 do 4656 pojazdów.

Łącznie w roku 2010 przez badane dwa odcinki drogi krajowej nr 11 przejechało średnio na dobę 30 513 pojazdów, a w roku 2015 nastąpił wzrost do ilości 31 618 poj./dobę.

Największy udział w transporcie mają samochody osobowe i mikrobusy. W stosunku do roku 2010 zmalała nieznacznie ilość tych pojazdów w roku 2015, zaznaczył się jednak wzrost ilość samochodów ciężarowych z przyczepą w roku 2015.

Ważnym, elementem ograniczającym emisję komunikacyjną jest dbałość o stan techniczny pojazdów, stan nawierzchni drogowej oraz rosnący udział nowych pojazdów.

Emisja niska, przyczynia się do wzrostu stężeń w atmosferze: dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), tlenków azotu, niemetanowych lotnych związków organicznych oraz pyłów. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim: indywidualne posesje (paleniska domowe), w których występuje opalanie węglowe, a także emisję z mniejszych zakładów produkcyjnych, punktów usługowych czy handlowych. Dużym zagrożeniem dla jakości powietrza i zdrowia ludzi jest spalanie odpadów.

Elementem mogącym ograniczyć emisję niską jest:

- wymiana starych pieców węglowych na nowe, połączona z termomodernizacją ogrzewanych budynków;
- podłączenie budynków do istniejących sieci ciepłowniczych;
- zmiana systemu ogrzewania z węglowego i zastąpienie go ogrzewaniem: gazowym, elektrycznym lub opartym ma odnawialnych źródłach energii.

W Gminie Nowe Miasto nad Wartą w roku 2016 długość sieci gazowej wynosiła 60 087 metrów. Gaz dostarczano do 771 gospodarstw, w 524 gospodarstwach używano go do ogrzania mieszkań. Zużycie gazu wyniosło 1327,8 tys m³, na ogrzanie mieszkań zużyto 861,7 tys m³ (dane GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/jednostka>).

5.3. Hałas

Przez pojęcie „hałas” rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Dopuszczalny poziom hałasu reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

W celu dokonania oceny klimatu akustycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywane są mapy akustyczne dla:

- aglomeracji mających ponad 100 000 i 250 000 mieszkańców,
- głównych dróg przez które rocznie przejeżdża ponad 3 000 000 i 6 000 000 pojazdów rocznie,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 i 60 000 pociągów,
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

5.3.1. Hałas komunikacyjny

W przypadku hałasu pochodzącego od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego L_{DWN} (poziom dziennie – wieczornie – nocny) wynosi w zależności od przeznaczenia terenu od 50 dB do 70 dB, natomiast wskaźnik L_N (długookresowy wskaźnik hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu w porze nocy L_{AeqN} , która wynosi od 45 dB do 60 dB.

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są: natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego.

Analizując wzrost natężenia ruchu pojazdów 2010/2015 na drogach przebiegających przez obszar Gminy Nowe Miasto nad Wartą, należy się liczyć z postępującym zwiększeniem jego uciążliwości.

Na terenie gminy główne zagrożenie hałasem komunikacyjnym występuje wzdłuż:

- drogi krajowej nr 11 Poznań – Katowice,
- drogi wojewódzkiej nr 436 Pysząca – Klęka,
- linii kolejowej 272 odcinek Poznań – Jarocin,
- linii kolejowej 281 odcinek Września – Jarocin.

Wykonane w roku 2016 mapy akustyczne dla wybranych odcinków dróg wojewódzkich nie objęły swym zasięgiem terenu Gminy Nowe Miasto nad Wartą. W roku 2017 WIOŚ w Poznaniu nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu średzkiego.

W roku 2018 GDDKiA udostępniła mapę akustyczną (<https://www.gddkia.gov.pl/pl/3718/Mapy-akustyczne-dla-drog-krajowych-o-ruchu-powyzej-3-000-000-pojazdow-rocznie-III-edycja>). Badania wykonano również na odcinkach drogi krajowej nr 11 znajdujących się na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą: Miąskowo-Klęka (3,11 km), Klęka-Jarocin (4,756 km), Klęka-Jarocin (4,766). Analizę stanu akustycznego środowiska podano jednak dla całego powiatu średzkiego. Część graficzną mapy można pobrać poprzez serwis geoportal. W serwisie dostępne są również starsze wyniki pomiarów i mapy środowiska akustycznego wykonane podczas II edycji mapy akustycznej (z roku 2012).

Aby przeciwdziałać uciążliwościom jakie powoduje hałas drogowy należy między innymi: budować ekrany akustyczne, podejmować działania mające na celu ograniczenie prędkości dopuszczalnych na określonym odcinku, poprawić płynność ruchu, ograniczyć możliwości wjazdu samochodów ciężarowych, stosować odpowiednie nawierzchnie drogowe, prowadzić monitoring hałasu wzdłuż ruchliwych tras przebiegających przez teren gminy.

5.3.2. Hałas przemysłowy

Źródłem hałasu są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Poziom hałasu przemysłowego kształtowany jest indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od rodzaju maszyn i urządzeń, izolacyjności hal przemysłowych, prowadzonych procesów technologicznych oraz od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów. Specyfiką hałasu jest długotrwałość występowania, a także czasowe krótkotrwałe duże natężenia.

Ze względu na brak danych dotyczących emisji hałasu przez podmioty gospodarcze nie można ocenić faktycznego stanu środowiska akustycznego gminy.

5.4. Pola elektromagnetyczne

Badania pól elektromagnetycznych, prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowane są w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz telefonii komórkowej. Emitują one do środowiska fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 – 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

Na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą występują następujące źródła pól elektromagnetycznych: stacje bazowe telefonii komórkowej, linie elektroenergetyczne oraz stacje elektroenergetyczne.

Pomiary kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych wykonuje się bezpośrednio po pierwszym uruchomieniu stacji telefonii komórkowej oraz każdorazowo w razie zmiany warunków pracy stacji, o ile zmiany te mają wpływ na poziom emisji pól elektromagnetycznych. Oprócz pomiarów wykonywanych przez WIOŚ Poznań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, także prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne (stacje elektroenergetyczne i linie elektroenergetyczne o napięciu niższym niż 110 kV, instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne) zobowiązani są do wykonywania pomiarów, o których mowa powyżej.

W roku 2017 na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą WIOŚ nie prowadził badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku.

5.5. Gospodarowanie wodami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z póź. zm.), informacje o jakości między innymi wód śródlądowych uzyskuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

5.5.1. Wody powierzchniowe

Pojęcie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), wprowadzone zostało przez Ramową Dyrektywę Wodną. Oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro lub inny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub część strumienia, rzeki lub kanału, a także morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą wyznaczono jednolite części wód płynących przedstawione w tabeli 5.

Tabela 5. Jednolite części wód powierzchniowych w gminie Nowe Miasto nad Wartą

Gmina	Powierzchnia JCWP) w gminie [km ²]	Dorzecze Odry	
		JCWP	Kod JCWP
Nowe Miasto nad Wartą	0,64	Lutynia od Lubieszki do ujścia	PLRW60001918529
	0,54	Baba	PLRW60001718532
	42,99	Kanał Roguski	PLRW60001718534
	12,19	Lubieszka	PLRW600016185269
	8,91	Kanał Książ	PLRW600017185529
	0,69	Kanał Mosiński do Kani	PLRW60000185639
	52,85	Warta od Lutyni do Moskawy	PLRW60002118539

Źródło: <http://www.poznan.rzgw.gov.pl/mapy-jednolitych-czesci-wod>; informacje o JCWP wg gmin dla PGW 2016-2021, uproszczone.

Na ocenę stanu wód w ramach państwowego monitoringu środowiska składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał wód ocenia się jako:

- dobry – jeżeli stan chemiczny jest dobry przy jednoczesnym zachowaniu bardzo dobrego lub dobrego stanu ekologicznego w przypadku naturalnych wód, czy maksymalnego lub dobrego potencjału ekologicznego w przypadku silnie zmienionych wód,
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako: bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał), dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I – V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych,
- dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
- dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
- ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne

i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),

- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Krótkiej charakterystyki JCWP znajdujących się na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą dokonano na podstawie wiadomości zawartych w folderach JCWP (<http://www.poznan.rzgw.gov.pl/mapy-jednolitych-czesci-wod>, foldery nr: 39, 40, 41, 198, 206, 558, 600).

Zlewnia **Lutynia od Lubieszki do ujścia** (typ - rzeka nizinna, piaszczysto-gliniasta, aktualny zły stan JCWP – duża presja rolnicza). W granicach gminy bardzo mały obszar zlewni.

Zlewnia **Baba** – potok nizinny, piaszczysty na utworach staroglacjalnych, aktualny zły stan JCWP. Zlewnia na terenie gminy zajmuje niewielki obszar.

Zlewnia **Kanał Roguski** – potok nizinny, piaszczysty na utworach staroglacjalnych, aktualny stan zły JCWP. W zlewni głównie występuje presja komunalna. Prawie cały obszar zlewni znajduje się na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą.

Zlewnia **Lubieszka** – potok nizinny, lessowy lub gliniasty, aktualnie zły stan JCWP, występująca presja rolnicza.

Zlewnia **Kanał Książ** – potok nizinny, piaszczysty na utworach staroglacjalnych, aktualnie zły stan JCWP – presja rolnicza.

Zlewnia **Kanał Mosiński do Kani** – typ nieokreślony, silnie zmieniona część wód, aktualnie zły stan JCWP - silna presja rolnicza. W granicach gminy bardzo mały obszar zlewni.

Zlewnia **Warta od Lutyni do Moskawy** – wielka rzeka nizinna, silnie zmieniona część wód, aktualnie zły stan JCWP. Zlewnia zajmuje największy obszar w granicach gminy.

W roku 2016 działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą objęła JCW Kanał Roguski (tabela 6).

Tabela 6. Ocena stanu wód powierzchniowych w roku 2016

Nazwa ocenianej JCW	Kanał Roguski
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Kanał Roguski - Boguszynek
Typ abiotyczny	17
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW	nie
Program monitoringu	MO, MOC
Klasa elementów biologicznych	III
Klasa elementów hydromorfologicznych	II
Klasa elementów fizykochemicznych	PSD
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	umiarkowany
Czy JCW występuje na obszarze chronionym?	tak
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie
STAN CHEMICZNY	nie badano
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	zły
STAN WÓD	zły

Objaśnienia: MO – monitoring operacyjny MOC - monitoring obszarów chronionych, PSD - poniżej stanu dobrego

Źródło: Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w 2016 r., WIOŚ Poznań 2017 r.

Stan ekologiczny oceniono jako umiarkowany, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych. JCW Kanał Roguski nie spełniał wymagań postawionych dla obszarów chronionych, stan wód oceniono jako zły.

W roku 2017 działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą objęła JCWP Warta od Lutyni do Moskawy. Stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny o czym zdecydował element fizykochemiczny, stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego, stan wód zły (tabela 7).

Tabela 7. Ocena stanu wód powierzchniowych w roku 2017

Nazwa ocenianej JCWP	Warta od Lutyni do Moskawy
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Warta - Rogusko
Typ abiotyczny	21
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW	tak
Czy JCW występuje na obszarze chronionym?	tak
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany
Stan chemiczny	poniżej dobrego
STAN WÓD	zły

Źródło: Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w 2017 r., WIOŚ Poznań 2018 r.

5.5.2. Wody podziemne

Konieczność dostosowania systemu monitoringu wód podziemnych do Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE), spowodowała wprowadzenie pojęcia jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które obejmują określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą zgodnie z nowym (od 2016 r.) podziałem na jednolite części wód podziemnych wyznaczono 2 JCWPd: nr 61 i nr 70.

Prawie cała część obszaru Gminy Nowe Miasto nad Wartą leży w obrębie **61 JCWPd** (id UE: PLGW600061). Całkowita powierzchnia tej jednostki wynosi 2702,3 km². Plejstocenyjskie piętra wodonośne występują w osadach piaszczystych zlodowacenia północnopolskiego i środkowopolskiego. Piętro neogeńsko-paleogeńskie związane jest głównie z mioceńskimi piaskami. W jednostce wyróżnia się również warstwy wodonośne piętra kredowego (margle, wapienie) i piętra jurajskiego (poziomy wodonośne występujące w wapieniach, marglach, piaskach i piaskowcach). Jakości wód jednostki oceniono jako dobrą (<https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-przekladarka/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-60-79/4421-karta-informacyjna-jcwpd-nr-61>).

Niezależnie od podziału na JCWPd, na terenie Polski wyznaczono główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP). GZWP to naturalny zbiornik wody znajdujący się pod powierzchnią ziemi, gromadzący wody podziemne i spełniający szczególne kryteria ilościowe i jakościowe:

- wydajność potencjalna otworu studziennego powyżej 70 m³/h,
- wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/dobę,
- przewodność hydrauliczna warstwy wodonośnej powyżej 10 m²/h,
- woda nadaje się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnie prostym uzdatnieniu.

GZWP mają strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju. Na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą, w północnej części obszaru gminy znajduje się **GZWP nr 150** – Pradolina Warszawa – Berlin (Koło-Odra). Zbiornik znajduje się w strefie regionalnego drenażu wód w strukturze erozyjnej pradoliny wypełnionej głównie przez piaszczysto-żwirowe czwartorzędowe i holocenyjskie osady. Zbiornik ma charakter porowy o swobodnym i swobodno-aporowym zwierciadle wody. Zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w wodę stanowi poziom wód gruntowych i wód głębszych pradoliny. GZWP nr 150 należy do struktur o charakterze odkrytym, tylko lokalnie występuje pokrywa izolująca. Z tego powodu należy on do zbiorników silnie podatnych na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Jakość wód w większości należy do III klasy – wody zadowalającej jakości. Ze względu na odkryty charakter zbiornika i jego podatność na zanieczyszczenia z powierzchni terenu wyznaczono obszar ochronny (Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Informator PSH, PIG-PIB, 2017).

W roku 2017 WIOŚ w Poznaniu nie prowadził badania wód podziemnych. W roku 2016 takie badania przeprowadzone zostały przez Państwowy Instytut Geologiczny z Warszawy. Na terenie powiatu średzkiego jakość wód zbadano w 4 punktach – nie były one jednak zlokalizowane na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą. Wody pobrane z JCWPd nr 61 posiadały II klasę czystości wód - wody dobrej jakości.

5.6. Gospodarka wodno-ściekowa

Na obszarze powiatu średzkiego występuje deficyt wód podziemnych, dlatego bardzo ważną rolę odgrywa odpowiednia prowadzona gospodarka wodno-ściekowa oraz inwestycje przyczyniające się do zmniejszenia strat wody i redukcji zanieczyszczenia ścieków wprowadzanych do środowiska.

Według danych GUS-u w 2016 r. w Gminie Nowe Miasto nad Wartą 94% ogółu ludności korzystało z sieci wodociągowej, natomiast z sieci kanalizacyjnej tylko 54,1%.

Do sieci wodociągowej podłączone było 92,1% budynków mieszkalnych, a do sieci kanalizacyjnej 53,4%. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2016 r. wynosiła 52,6 km i wzrosła w 2017 r. do 58,5 km. Ilość ścieków bytowych, odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2016 r. wyniosła 237,1 dam³ i zmalała w roku 2017 do 219,1 dam³.

W gminie rośnie zapotrzebowanie na wodę. Ilość wody dostarczona do wodociągów w czasie doby w roku 2017 osiągnęła wartość 1,3 dam³. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi 122,4 km. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosi 47,8%. Zużycie wody na jednego mieszkańca w gospodarstwach domowych wzrosło z wartości 43,7 m³ (rok 2016) do 46,3 m³ (rok 2017). Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniosło w roku 2017 – 554,0 dam³, na potrzeby przemysłu 63 dam³. Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem wyniósł 11,4%.

Na obszarze Gminy Nowe Miasto nad Wartą zaopatrywanie sieci wodociągowej w wodę odbywa się za pomocą czterech ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Chocicza, Chwałęcina, Nowe Miasto i Wolica Kozia. Woda surowa ze studni głębinowych uzdatniana jest pod względem składu do norm określonych w rozporządzeniach i wtłaczana pod określonym ciśnieniem do wodociągu.

Ujęcie w miejscowości Chocicza stanowią 3 studnie głębinowe. Ujęcie w Chociczy decyzją Starosty Średzkiego nr OS.6531.9.2016 z dnia 10.10.2016 r. posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne z utworów neogeńskich – mioceńskich w ilości $Q = 48,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji w studni nr 2 $s = 18,8 \text{ m}$ i w studni nr 3 $s = 15,6 \text{ m}$. Woda ujmowana jest przez cały rok w celu zaopatrzenia w wodę miejscowości: Chocicza, Teresa, Komorze, Komorze Nowe, Boguszyn, Utrata i Rogusko (ok. łącznie 2986 osób). Wody popłuczne (pochodzące ze stacji uzdatniania wody) odprowadzane są do zbiornika, a następnie do rowu melioracji szczegółowej. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na okres do 1 lutego 2027 roku.

Ujęcie wody w Chwałęcinie składa się ze 2 studni głębinowych (podstawowej i awaryjnej). Zasoby eksploatacyjne ujęcia określono na $Q = 55 \text{ m}^3/\text{h}$, zostały one zatwierdzone decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu z dnia 4.06.1990 (OS-Hg-85302-6/90). Woda ujmowana jest przez cały rok z utworów neogeńsko-mioceńskich, w celu zapewnienia w wodę

miejsowości: Chwałęcín, Boguszynek, Jadwigów, Kolniczki, Kruczyn, Kruczynek, Lutynia, Michałów, Radliniec, Stramnice, Szyplów, Tokarów, Świętomierz, Wolica Pusta.

Wody popłuczne ze stacji uzdatniania odprowadzone są do zbiornika, a następnie do rowu melioracji szczegółowej. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na okres do 31 grudnia 2026 roku.

Ujęcie wiejskie w Nowym Mieście nad Wartą składa się z 2 studni głębinowych. Zasoby eksploatacyjne ujęcia określono na $Q = 37,5 \text{ m}^3/\text{h}$, zostały one zatwierdzone decyzją MOŚZNiL z dnia 17.04.1990 (KDH/013/5487/90). Woda ujmowana jest przez cały rok z utworów mioceńskich. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na okres do 31 grudnia 2020 roku.

Ujęcie wiejskie w miejscowości Wolica Kozia składa się z 2 studni głębinowych. Woda ujmowana jest przez cały rok z utworów plejstocenijskich i mioceńskich. Zasoby eksploatacyjne ujęcia określono na: $Q = 60,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (z utworów plejstocenijskich) i $Q = 20,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (z utworów mioceńskich). Zostały one zatwierdzone decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu z dnia 29.09.1979 (GP-III-85302-38/79). Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na okres do 7 listopada 2026 roku. Wody popłuczne ze stacji uzdatniania odprowadzone są do odstojnika, a następnie do kanalizacji sanitarnej firmy Verkap Plus.

W gminie Nowe Miasto nad Wartą działają dwie komunalne oczyszczalnie ścieków w miejscowościach: Nowe Miasto nad Wartą i Boguszyn. Ilość i jakość oczyszczonych ścieków komunalnych wprowadzanych do środowiska regulują pozwolenia wodnoprawne.

Wielkość oczyszczalni ścieków w Nowym Mieście nad Wartą wyrażona w RLM wynosi 3200. Rocznie, maksymalną ilość oczyszczonych ścieków wprowadzonych do środowiska określono na $Q_{\text{roczne max.}} = 156\,950,0 \text{ m}^3/\text{rok}$ ($Q_{\text{hmax.}} = 35,5 \text{ m}^3/\text{h}$).

Planowana jest rozbudowa oczyszczalni ścieków w Boguszynie i docelowa likwidacja oczyszczalni ścieków w Nowym Mieście. Wielkość oczyszczalni ścieków w Boguszynie wyrażona w RLM wynosi 6700. Rocznie, maksymalną ilość oczyszczonych ścieków wprowadzonych do środowiska określono na $Q_{\text{roczne max.}} = 328\,902,44 \text{ m}^3/\text{rok}$ ($Q_{\text{hmax.}} = 123,19 \text{ m}^3/\text{h}$).

5.7. Zasoby geologiczne

Według podziału Polski na rejony fizycznogeograficzne (Kondracki, 2002), obszar gminy Nowe Miasto nad Wartą znajduje się na terenie dwóch podprowincji: Pojezierza Południowobałtyckie i Niziny Środkowopolskie. Przez obszar gminy przechodzą granice pomiędzy 3 mezoregionami.

Tabela 8. Podział obszaru gminy na rejony fizycznogeograficzne wg Kondrackiego, 2002 r.

Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa		
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski		
Podprowincje	Pojezierza Południowobałtyckie		Niziny Środkowopolskie
Makroregiony	Pradolina Warciańsko-Odrzańska	Pojezierze Leszczyńskie	Nizina Południowowielkopolska
Mezoregiony	Kotlina Śremska	Wał Żerkowski	Wysoczyzna Kaliska

Młodoglacjalna rzeźba tego obszaru związana jest z działalnością lądolodu – zlodowacenia północnopolskiego, fazy poznańskiej. Wyraźną formą ukształtowania powierzchni terenu Gminy Nowe Miasto nad Wartą jest Pradolina Warszawsko – Berlińska, która wcina się w głąb terenu. W dolinie rzeki Warty znajdują się tarasy akumulacyjne (rzeczne) i tarasy pradolinne (akumulacji wodno-lodowcowej). Pradolina oddzielona jest od wysoczyzny morenowej wyraźną krawędzią o wysokości 10 m. Wysoczyzna morenowa płaska zajmuje największy obszar terenu gminy, lokalnie rozcięta jest ona przez dolinki mniejszych cieków. W południowej części gminy w rzeźbie wyraźnie zaznacza się dolina Lubieszki – dopływ Lutyni i Kanału Rogusko. Przy południowo-wschodniej granicy gminy znajdują się moreny czołowe. Rzędne terenu wahają się od 64 m n.p.m. w dolinie Warty poniżej Kanału Rogusko, do ponad 110 m n.p.m. na południowym wschodzie gminy – wzniesienia morenowe. Najniższą położoną miejscowością w gminie jest teren wsi Nowe Miasto 65,0 m n.p.m., a najwyższą położoną jest miejscowość Szyplów, rzędna terenu wynosi tam 107,0 m.

Gmina leży w północnej części monokliny przedsudeckiej. Głębokie podłoże tworzy platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa skał mezozoicznych i kenozoicznych. Najstarsze utwory nawiercone (otwory: Solec 6, Radlin 17) na terenie gminy zaliczono do piętra waryscyjskiego, reprezentują je karbońskie piaskowce, mułowce i iłowce. Kompleks pokrywy permu – mezozoicznej monokliny przedsudeckiej zaczyna seria piaskowców. Utwory permu górnego reprezentują ewaporaty (sole kamienne, anhydryty) i utwory ilaste. Budowę geologiczną starszych utworów rozpoznano dzięki głębokim wierceniom poszukiwawczym. Osady mezozoiczne są zróżnicowane litologicznie. Trias wykształcony jest w postaci piaskowca pstrego przewarstwowanego iłowcami i mułowcami z wkładkami piaskowców. W stropie występują wapienie, na nich zalega kilka serii iłowcowo – mułowcowych z przewarstwieniami anhydrytów, gipsów i soli kamiennej. Osady jury wykształcone są jako serie mułowcowo – iłowcowo – piaskowcowe, przechodzące ku stropowi w margle i wapienie. Na obszarze gminy podłoże podkenozoiczne tworzą utwory jury środkowej i górnej. Granica pomiędzy tymi utworami prawdopodobnie przebiega w zachodniej części obszaru gminy. W otworze wiertniczym Książ Wielkopolski 3 (gmina Książ

Wielkopolski), znajdującym się około 3 km od granicy zachodniej Gminy Nowe Miasto nad Wartą, pod utworami kenozoicznymi znajdują się osady jury środkowej i dolnej.

Na skałach jurajskich zalegają bezpośrednio utwory neogeńskie (miocenu dolnego i środkowego), lokalnie występują piaszczyste utwory paleogenu (oligocenu). W spągu utworów mioceńskich występują piaski drobne i pylaste o miąższości 25 – 35 m. Kompleks ten przykryty jest serią węgla brunatnych, która osiąga miąższość od 2 do 16 m. Na węglach został złożony drugi kompleks piaszczysty o miąższości do 30 m, przewarstwiony seriami węgla brunatnego. W stropie utworów miocenu i spągu pliocenu występuje ility (mio-pliocen) o łącznej miąższości do 100 m. Lokalnie w obrębie utworów ilastych występują soczewy piasków i żwirów o miąższości do 10 m. W okolicach miejscowości Chocicza ility znajdują się na powierzchni terenu, bądź są przykryte utworami czwartorzędowymi o małej miąższości. Utwory czwartorzędowe stanowią główne osady plejstocenu oraz niewielkiej miąższości osady holocenu. Odsłaniają się one na powierzchni terenu. Miąższość utworów czwartorzędowych wynosi od 0 (na wychodniach iltów) do ok 40 metrów w zagłębieniach terenu. Utwory plejstoceniowe budują głównie gliny zwałowe zlodowaceń środkowo- i północnopolskich, lokalnie rozdzielone piaszczysto – żwirowymi utworami wodnolodowcowymi. Najstarsze gliny zlodowacenia południowopolskiego zachowały się tylko lokalnie w głębszych strukturach erozyjnych.

Na terenie gminy istnieją udokumentowane złoża: gazu ziemnego – Radlin, kruszywa naturalnego: Boguszynek i Wolica Pusta oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej – złożo Chocicza.

5.8. Gleby

Pokrywa glebowa Gminy Nowe Miasto nad Wartą jest stosunkowo zróżnicowana. W zależności od podłoża (skał macierzystych) wykształciły się następujące rodzaje gleb:

- na osadach piaszczystych (pradolina) – gleby bielicowe,
- na glinie morenowej – brunatnoziemy (przeważają),
- w zagłębieniach – czarne ziemie,
- w dolinach cieków – gleby murszaste, mady lekkie i ziemie torfowe.

Na terenie gminy przeważają gleby dobre IIIb, IVa i IVb klasy bonitacyjnej. Gleby klasy IIIa i IIIb występują w rejonie Chwałkowa Kościelnego, Aleksandrowa, Radlińca. Na omawianym obszarze nie występują gleby klasy I i II (tabela 9).

Na obszarze gminy istnieją dobre warunki do produkcji rolnej. Największe tereny przestrzeni produkcyjnej znajdują się na południe od doliny Warty oraz w okolicach miejscowości: Chocicza, Nowe Miasto nad Wartą i Klęka.

Tabela 9. Klasyfikacja gleb na terenie gminy Nowe Miasto nad Wartą

Gmina	Klasa bonitacyjna gleb w %								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VI RZ
Nowe Miasto	0	0	8	17	40	12	20	3	0

Badania chemizm gruntów ornych prowadzone są w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się 17 punktów pomiarowych, w tym jeden w Gminie Środa Wielkopolska, w miejscowości Winna Góra. Badania wykonywane są w okresach pięcioletnich. Mają one na celu obserwację zmian cech gleb użytkowanych rolniczo, zachodzących pod wpływem działalności człowieka (rolniczej i pozarolniczej). Aktualny raport IUNG został wydany w kwietniu 2017 roku (wyniki pobieranych próbek z roku 2015). Badania jakości gleby z Winnej Góry nie wykazały przekroczenia norm.

5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. 2020 poz. 1439) za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy odpowiedzialna jest Gmina.

Gmina jest obowiązana udzielić zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, albo zamówienia publicznego na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. Właściciele nieruchomości położonych na terenie gminy, wnoszą opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Opłata naliczana jest na podstawie złożonych deklaracji.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach w kraju utworzono regiony gospodarki odpadami. W przypadku odpadów komunalnych, to zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Komunalnymi dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2022, zatwierdzonym Uchwałą nr XXXI/811/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym, Gmina Nowe Miasto nad Wartą wchodzi w skład VI regionu. Regionalną instalacją do składowania zmieszanych odpadów komunalnych (RIPOK) w regionie VI jest składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne kwatera nr 3 i nr 4 – Witaszyczki 1a, Gmina Jarocin, zarządzane przez Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie, Witaszyczki 1a, 63 – 200 Jarocin.

Regionalną instalacją do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (RIPOK) jest instalacja MBP – mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – Witaszyczki 1a, Jarocin.

Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów (RIPOK) wyznaczone zostały:

- kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów – Witaszyczki 1a, Gmina Jarocin,
- kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów – Dobra Nadzieja, Gmina Pleszew, zarządzane przez Miasto i Gminę Pleszew, ul. Rynek 1, 63 – 300 Pleszew,
- kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów – Pławce 5a, Gmina Środa Wielkopolska, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Artur Zys, Pławce 5a, 63 – 000 Środa Wielkopolska.

Instalacją zastępczą (IZ) do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów będzie Międzygminna Kompostownia Odpadów Ściekowych – ul. Gajówka 1, Cielcza, Gmina Jarocin.

Szczegółowa analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Nowe Miasto nad Wartą za rok 2017 została wydana 3 kwietnia 2018 roku. Gmina Nowe Miasto nad Wartą należy do Porozumienia Międzygminnego. Odpady komunalne powstają głównie w domowych gospodarstwach i na terenie nieruchomości niezamieszkałych (obiekty użyteczności publicznej czy infrastruktury).

Na terenie gminy zbierane były odpady komunalne segregowane i odpady nie segregowane (obowiązywały różne opłaty za odbiór odpadów ustalone uchwałą Rady Gminy). Segregacji podlegały: papier, szkło bezbarwne, szkło kolorowe, metale i tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

Wywozem odpadów komunalnych od mieszkańców gminy (na dzień 21.12.2017) zajmowały się firmy: ZGO-NOVA i EKO-SKÓRTEX Gizałki.

Na terenie gminy rośnie ilość mieszkańców prowadzących selektywną zbiórkę odpadów. Liczba właścicieli nieruchomości nie segregujących odpady w roku 2013 wynosiła 12,7%, a w roku 2017 jedynie 9%.

Zgodnie z danymi z RIPOK dla regionu VI – Zakładu Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie z dostarczonych zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie **20 03 01** w 2017 r. wysortowano następujące ilości surowców:

- **15 01 01** – opakowania z papieru i tektury -18,813 [Mg],
- **15 01 02** – opakowania z tworzyw sztucznych -35,524 [Mg],
- **15 01 04** – opakowania z metali -7,853 [Mg],
- **15 01 05** – opakowania wielomateriałowe -3,257 [Mg],
- **15 01 07** – opakowania ze szkła -14,632 [Mg].

Na terenie gminy nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. W roku 2017 wszystkie odpady komunalne zmieszane, budowlane, ulegające biodegradacji oraz selektywnie zebrane przez firmę ZGO-NOVA Sp. z o.o. przekazywane były

do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych tj. Zakładu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi, Witaszyczki 1 A w Jarocinie. Pozostałe odpady selektywnie zebrane trafiły do odpowiednich instalacji recyklingu.

W tabeli 10 przedstawiono łączną ilość zebranych odpadów komunalnych w Gminie Nowe Miasto nad Wartą.

Tabela 10. Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych w gminie wytworzonych przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w roku 2017

Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Kod odpadu	Rok 2017 (Mg)
niesegregowane odpady komunalne	20 03 01	1492,48
opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	67,76
opakowania z papieru i tektury	15 01 01	15,54
opakowania ze szkła	15 01 07	148,26
odpady wielogabarytowe	20 03 07	45,56
urządzenia zawierające freony	20 01 23*	3,84
zużyte urządzenie elektryczne i elektroniczne	20 01 35*	5,2
zużyte urządzenie elektryczne i elektroniczne	20 01 36	5,76
odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	246,02
zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	17 09 04	31,9
odpady betonu oraz gruz betonowy	17 01 01	55,94
gruz ceglany	17 01 02	9,06
odpady komunalne niewymienione w podgrupach	20 03 99	14,74
Inne odpady	19 12 12	14,81

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Nowe Miasto nad Wartą za rok 2017.

Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych wytworzonych przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, wynosiła w roku 2017 – 258,36 kg.

Ilość odpadów komunalnych (o kodzie 20 03 01) wytworzona tylko przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych wyniosła w roku 2017 – 1381,68 Mg co daje 166,67 kg na mieszkańca gminy. Udział odpadów komunalnych niesegregowalnych o kodzie 20 03 01 w ogólnej ilości odpadów komunalnych w roku 2017 wyniósł 69,68 %.

Na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą do 2017 r. istniało składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Elżbietów o powierzchni 7,0 ha, które funkcjonowało od 1992 r. Na składowisko w Elżbietowie zakończono przyjmowanie odpadów w 2009 r., decyzję wyrażającą zgodę na zamknięcie składowiska wydano 29.06.2010 r. Nową decyzję na zamknięcie i decyzję zatwierdzającą instrukcję prowadzenia składowiska wydano 27.11.2013 r. Zakończenie rekultywacji składowiska odpadów w Elżbietowie nastąpiło w 2017 r. i jest to termin zamknięcia tego składowiska. Na terenie zrehabilitowanego składowiska prowadzony jest monitoring, którego zadaniem jest rozpoznanie i określenie wpływu składowiska na środowisko przyrodnicze oraz możliwości wystąpienia lub powstania zagrożeń dla środowiska.

Na podstawie aktualnych badań – Raport z badań monitoringowych przeprowadzonych w 2017 r. możemy stwierdzić, że wody podziemne ze składowiska odpadów komunalnych w Elżbietowie:

1. Zgodnie z oceną jakości wód podziemnych dokonaną na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Żeglugi Morskiej i Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. – w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148), dla parametrów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r., poz. 523), wody podziemne z piezometru P-1, P-2, P-3 w miejscowości Elżbietów w 2017 r. zakwalifikowano do II klasy jakości; Klasa II to wody o dobrej jakości, w których:

- a) wartości niektórych elementów fizyko-chemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
- b) wartości elementów fizyko-chemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka, albo jest to wpływ bardzo słaby.

Tabela 11. Jakość wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego na terenie składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Elżbietów, Gmina Nowe Miasto nad Wartą w 2017 r.

Parametr	Jednostka	Średnie stężenia w 2017 r.		Klasa jakości*	
		Dopływ P-1	Odływ P-2 i P-3	Dopływ P-1	Odływ P-2 i P-3
Odczyn (pH)	pH	7,3	7,3	I	I
Przewodność elektrolityczna właściwa	µs/cm	840	817	II	II
OWO	mg C/l	4,75	4,35	I	I
Kadm	mg Cd/l	<0,0005	<0,0005	I	I
Chrom	mg Cr/l	<0,010	<0,010	I	I
Miedź	mg Cu/l	<0,004	<0,004	I	I
Ołów	mg Pb/l	0,006	0,006	I	I
Cynk	mg Zn/l	0,00265	0,02375	I	I
Rtęć	µg Hg/l	<0,10	<0,1	I	I
Σ WWA	µg/l	<0,005	<0,005	I	I

(1*) – zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. – w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 85). – II klasa

Źródło: „Raport z badań wykonanych w 2017 r. – Monitoring lokalny na terenie składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Elżbietów, Gmina Nowe Miasto nad Wartą, faza eksploatacyjna”, Salmopem, Zaniemyśl 2017 r.

Uzyskane w 2017 r. wyniki jakości wód podziemnych na składowisku porównywalne do uzyskanych w 2016 r., nieznacznej poprawie w stosunku do roku ubiegłego uległa przewodność elektrolityczna właściwa.

2. Przeprowadzone w 2017 r. badania jakości nie wykazały ujemnego wpływu składowiska w Elżbietowie na wody podziemne. Obserwowane zanieczyszczenia mają charakter naturalny, charakterystyczny dla czwartorzędowych środowisk Niżu Polskiego, bądź są wynikiem działalności antropogenicznej związanej z uprawą pól (nawożenie nawozami organicznymi i mineralnymi), czy nieuregulowanym systemem gospodarki ściekami (brak kanalizacji sanitarnej) na omawianym obszarze.

3. W odciekach składowiskowych zanotowano jedynie podwyższone wartości takich parametrów jak: OWO i przewodność elektryczna właściwa.

W 2017 r. nie stwierdza się ujemnego wpływu składowiska odpadów komunalnych w Elźbietowie, Gmina Nowe Miasto nad Wartą na wody podziemne pierwszego poziomu wodonośnego.

W związku z realizacją Uchwały nr XXXVII/230/2010 Rady Gminy Nowe Miasto nad Wartą z dnia 24.03.2010 r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2010 – 2032 oraz Uchwały Nr XXXVIII/220/2010 Rady Powiatu Średzkiego z dnia 23.03.2010 r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Średzkiego na lata 2010 – 2032”, powiat średzki od 2010 r. prowadzi działania pn. Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu średzkiego. Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej corocznie występuje do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu z wnioskiem o udzielenie dotacji na realizację zadań dotyczących likwidacji wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu średzkiego. Zadanie jest realizowane przy współudziale wszystkich gmin powiatu średzkiego.

W związku z realizacją zadania z terenu Gminy Nowe Miasto nad Wartą, złożonych i zrealizowanych zostało 9 wniosków w 2014 r. i 12 wniosków w 2015 r.

Tabela 12. Ilości zdemontowanych i unieszkodliwionych odpadów na terenie powiatu średzkiego w latach 2014 – 2015

Rok	Całkowita ilość odpadów zawierających azbest (kg)	
	zdemontowanych	unieszkodliwionych
2014	37 959,0	129 956,0
2015	58 930,0	150 331,0
Razem	96 889,0	280 287,0

Źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2012 – 2015 za okres od 01.01.2014 r. do 31.12.2015 r., Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej 2016 r.

W latach 2014 – 2015, ilość odpadów zawierających azbest unieszkodliwiona dzięki realizacji programu wyniosła 280 287,0 kg. Odpady te, zostały unieszkodliwione poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych w miejscowości Małociechowo, gmina Pruszcz. Prace związane z demontażem i unieszkodliwieniem prowadziła firma EKO-POL Sp. z o.o. z Pruszcza.

5.10. Zasoby przyrodnicze

Według klasyfikacji geobotanicznej (W. Szafer) lasy na terenie gminy należą do Działu Bałtyckiego, Poddziału Pasa Wielkich Dolin Rzecznych. Lasy stanowią 20,7 % ogólnej powierzchni gminy. Administracyjnie lasy Gminy Nowe Miasto nad Wartą podlegają nadleśnictwu Jarocin – obręb Klęka.

Środkową część gminy porasta bór mieszany, świeży (BMśw) i las mieszany, świeży (LMśw). W tym drzewostanie dominuje sosna zwyczajna z domieszką dębu, brzozy i olszy. Niższe poziomy pradoliny porastają lasy na siedliskach lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego (Lśw). Dominującym drzewem jest sosna zwyczajna z domieszką dębu, brzozy i topoli (LMśw) oraz z dębem, topolą, modrzewiem i świerkiem (Lśw). Tarasy podmokłe zajęte są przez lasy liściaste olszy oraz łągi olszowe. Wiek drzewostanu kształtuje się w przedziale 50 – 100 lat.

Największe kompleksy leśne występują w:

- północnej części gminy w pradolinie Warty, pomiędzy miejscowościami Dębno – Nowe Miasto nad Wartą – Komorze,
- we wschodniej części pomiędzy wsią Radliniec a Klęką,
- na południu gminy w okolicach miejscowości Stramnica i Kruczynek.

Lasy na terenie gminy mają kilka zasadniczych funkcji:

- **ekologiczne** – korzystny wpływ na kształtowanie się klimatu i skład atmosfery, ochrona gleb przed erozją, utrzymywanie zwierciadła wody podziemnej, różnorodność krajobrazu i bioróżności ekosystemów,
- **ochronne** – lasy strefy uszkodzeń przemysłowych (zanieczyszczenie tranzytowe SO₂) zlokalizowane wzdłuż trasy katowickiej oraz lasy wodochronne (pełniące funkcje glebochronne i wodochronne) w obrębie terasy zalewowej Warty,
- **społeczne** – walory turystyczne, rekreacyjne, zdrowotne,
- **ekonomiczne** – pozyskiwanie drzewa do celów przemysłowych i gospodarczych.

Szate roślinną wzbogaca swą różnorodnością form i gatunków zieleń urządzona. Szczególną uwagę należy zwrócić na zadrzewienia śródpolne, przydrożne i przywodne, które nie tylko regulują stosunki wodne tego terenu, zapobiegają erozji gleb, ale są również ostoją dla ptactwa i łącznikami między zwartymi zespołami leśnymi. Pasmowe zadrzewienia, które występują przy szlakach komunikacyjnych i wzdłuż granic własności pełnią rolę nie tylko krajobrazową, ale również ochronną (zapory śnieżne).

Parki dworskie, których na terenie gminy jest 7, zajmują łączną powierzchnię 30,02 ha.

Tabela 13. Parki na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą

Miejscowość	Rodzaj parku	Powierzchnia w ha
Boguszyn	krajobrazowy z XIX w.	3,9
Chocicza	krajobrazowy z XIX w.	5,5
Dębno	krajobrazowy z II połowy XIX w.	4,4
Kłęka	krajobrazowy z XIX w.	5,6
Kruczyn	krajobrazowy z II połowy XIX w.	2,08
Skoraczew	krajobrazowy z XIX w.	4,32
Szypłów	krajobrazowy z II połowy XIX w.	4,22

Źródło: Starostwo Powiatowe w Środzie Wilkp.

Dopełnieniem zieleni są przydomowe ogrody oraz drzewostan występujący na cmentarzach.

5.10.1. Formy ochrony przyrody

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55) określa cele, zasady i formy ochrony przyrody ożywionej, nieożywionej krajobrazu. Na podstawie powyższej ustawy wyróżnia się następujące rodzaje obszarów chronionych: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe wraz z ich otulinami, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000. Oprócz nich istnieje również ochrona gatunkowa niektórych roślin i zwierząt oraz ochrona indywidualna pomników przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Na obszarze Gminy Nowe Miasto nad Wartą znajduje się **Żerkowsko – Czeszewski Park Krajobrazowy**. Park ten został utworzony Rozporządzeniem Nr 1/94 Wojewody Poznańskiego i Kaliskiego z dnia 17 października 1994 r. Park obejmuje swym zasięgiem obszar 15 640 ha, w tym 1 080 ha leży na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą, są to okolice miejscowości Dębno. Pozostała część parku krajobrazowego rozciąga się na terenach gmin: Miłośław i Żerków.

Żerkowsko – Czeszewski Park Krajobrazowy został utworzony w celu zachowania krajobrazu polodowcowego, ze względu na unikalną, bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu oraz dla zachowania cennych ekosystemów. Na tym obszarze występują cenne zbiorowiska roślinne, rzadkie gatunki roślin i zwierząt. Duża wilgotność sprzyja występowaniu między innymi: fiołka mokradłowego, goryczki wąskolistnej czy czarcikęsika Kluka. W okolicy Dębna rośnie bardzo rzadki pszeniec grzebieniasty. Na terenie całego parku istnieją również liczne pojedyncze drzewa i grupy drzew uznane za pomniki przyrody. Dzięki obecności lasów o charakterze puszczańskim nie brakuje tu rzadkich i zagrożonych wyginięciem zwierząt bezkręgowych (kozioróg dębosz, pachnica dębowa czy ciołek matowy). Na terenach tych bardzo licznie występują kumaki nizinne, grzebiuszki ziemne czy zaskrońce. Obszary starorzeczy są ostoją i miejscem zimowisk ptaków wodnych. Duża liczebność ptaków wodno-błotnych związana jest z różnorodnością siedliskową. Na terenie parku spotkać można: bielika,

kanię rudą, bociana czarnego, czaplę białą, dzięcioła – zwłaszcza dzięcioła średniego (<http://www.zpkww.pl/parki/zerkowsko-czeszewski-park-krajobrazowy>).

Na terenie parku zlokalizowany jest **rezerwat Dębno nad Wartą**. Rezerwat obejmuje powierzchnię 21,62 ha i został utworzony w roku 1974. Obszar krawędzi pradoliny porasta wielogatunkowy drzewostan liściasty, w którym dominuje dąb. Płaskie tarasy nadzalewowe pokryte są lasem łęgowym. W rezerwacie stwierdzono występowanie 23 gatunków drzew. Rezerwat został utworzony w celu ochrony rzadkich gatunków zwierząt bezkręgowych: ślimaków świdrzyków (centymetrowej wielkości) oraz równonogów - charakterystycznych dla terenów górskich.

Część Żerkowsko – Czeszewskiego Parku Krajobrazowego należy do obszaru **Natura 2000**. Obszary Natura 2000 zostały wyznaczone w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 to forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody czy innych) wprowadzona w naszym kraju od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary NATURA 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. W skład sieci NATURA 2000 wchodzi:

- Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)
- Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Obszary Natura 2000 wytyczono ze względu na dyrektywę ptasią (Dolina Środkowej Warty) i siedliskową (Lasy Żerkowsko – Czeszewskie).

Lasy Żerkowsko – Czeszewskie (dyrektywa siedliskowa). Obszar obejmuje fragment doliny zalewowej Warty. Krajobraz zdominowany jest przez rozległe połacie lasów łęgowych oraz łąk. Łącznie na terenie ostoi zidentyfikowano 11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, pokrywających 38% powierzchni ostoi. Występuje tu też 12 gatunków zwierząt z załącznika II tej dyrektywy. Wśród owadów na szczególną uwagę zasługują populacje tak rzadkich gatunków jak: *Stenocorus meridianus*, *Saperda punctata* (jedyne znane stanowisko w Wielkopolsce) czy *Anoplodera sexguttata* oraz gatunku chronionego *Dorcus parallelipedus*. Ważna ostoja *Osmoderma eremita* i *Cerambyx cerdo*. Populacja trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia*, stanowiąca fragment ciągłej populacji warciańskiej, zasiedla licznie cały odcinek Warty w obrębie obszaru. Towarzyszy jej również rozpowszechniona, choć nieco mniej liczna, wielkorzecznica gadziogłówka żółtonoga *Gomphus flavipes* (z IV Załącznika Dyrektywy Siedliskowej). Obiekt stanowi cenna ostoję florystyczną. Stwierdzono tu występowanie 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Listy roślin oraz 34 gatunki uznawane za rzadkie i zagrożone w Wielkopolsce. Bogate populacje tworzą także liczne gatunki chronione na mocy polskiego prawa.

Ze względu na dyrektywę ptasią wytyczono obszar **Dolina Środkowej Warty**. Obszar obejmuje dolinę Warty od Uniejowa do Dębna nad Wartą. Obszar jest bardzo ważną ostoją ptaków wodno-błotnych, przede wszystkim w okresie lęgowym. Występuje tu co najmniej 42 gatunki ptaków wymienionych w załączniku do Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Teren ten zasiedla m.in.: powyżej 10% krajowej populacji rybitwy białowąsej oraz powyżej 2% krajowych populacji: cyranka, gęgawy, krwawodzioba, płaskonosa, rybitwy białoczelnej, rybitwy czarnej. W okresie wędrówki jesiennej na obszarze spotkać można: czaple białą (do 23 osobników), świstuna (do 1500 osobników), żurawia, bataliony i stada gęsi.

Północno-wschodni teren Gminy Nowe Miasto nad Wartą jest również obszarem chronionego krajobrazu wydzielonym jako **Szwajcaria Żerkowska**. Ochroną objęto tu zbiorowiska leśne oraz unikatową, urozmaiconą rzeźbę terenu, pełną wzniesień, parowów i erozyjnych rozcięć.

Na obszarze Gminy Nowe Miasto nad Wartą znajdują się **pomniki przyrody**. Za pomnik przyrody w pojęciu Ustawy o ochronie przyrody uważany jest wyróżniający się twór lub skupienie tworów przyrody ożywionej lub nieożywionej, mający szczególne wartości pod względem przyrodniczym, naukowym, historycznym, pamiątkowym lub krajobrazowym. Na terenie gminy są to przeważnie pojedyncze stare drzewa lub ich grupy.

Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą

Lp.	Miejscowość	Rodzaj pomnika / ilość drzew	Gatunek	Obwód/ pierścienica	Numer decyzji
1	Skoraczew	Grupa drzew 5 szt.	Dęby szypułkowe – Quercus rob.	220-440	Decyzja nr RZLIś 7146-25/84 Wojewody Poznańskiego z 12.06.1984 r.
2	Skoraczew	Grupa drzew 4 szt.	Platan klonolistny - Platanus acerifolia	260-300	Decyzja nr RLSop-4101-1037/75 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z up. Wojewody Poznańskiego z 25.09.1975 r.
3	Kruczyn	Dąb szypułkowy 1 szt.	Dąb szypułkowy – Quercus rob.	630	Decyzja nr RZLIś 7146-18/84 Wojewody Poznańskiego z 12.06.1984 r.
4	Szyptów	Sosna pospolita 1 szt.	Sosna pospolita - Pinus silvestris	320	Decyzja nr RZLIś 7146-19/84 Wojewody Poznańskiego z 12.06.1984 r.
5	Aleksandrów – Klęka	Aleja pomnikowa 96 drzew - kasztanowiec zwyczajny (89 szt.), lipa (7 szt.), od 2018 r. 82 szt.	Kasztanowiec pospolity – Aesculus hippocastanum	Pierścienica 40-70	Decyzja nr RZLIś 7146-20/84 Wojewody Poznańskiego z 12.06.1984 r.
6	Nowe Miasto	Dąb szypułkowy 1 szt.	Dąb szypułkowy – Quercus rob.	520	Decyzja nr RZLIś 7146-25/84 Wojewody Poznańskiego z 12.06.1984 r.
7	Nowe Miasto Papiernia	Dęby szypułkowe 3 szt.	Dąb szypułkowy – Quercus rob.	360,417,315	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
8	Nowe Miasto Papiernia	Grupa drzew 16 szt. Quercus rob. (14	Dąb szypułkowy – Quercus rob., Acer campestre	206-367/ Paklony 190, 191	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada

		szt.) oraz Paklon (2 szt.)			1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
9	Nowe Miasto Papiernia	Dąb szypułkowy 1 szt.	Dąb szypułkowy – Quercus rob.	305	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
10	Nowe Miasto Papiernia	Grupa drzew 8 szt.	Dęby szypułkowe – Quercus rob.	225 - 370	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
11	Klęka	Sosna zwyczajna 1 szt.	Sosna zwyczajna - Pinus silvestris	159	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
12	Klęka	Sosna zwyczajna 1 szt.	Sosna zwyczajna - Pinus silvestris	195	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
13	Klęka	Sosna zwyczajna 1 szt.	Sosna zwyczajna - Pinus silvestris	190	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
14	Klęka	Sosna zwyczajna 1 szt.	Sosna zwyczajna - Pinus silvestris	217	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
15	Nowe Miasto	Sosna zwyczajna 1 szt.	Sosna zwyczajna - Pinus silvestris	180	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
16	Klęka	Grupa drzew 22 szt.	Dęby szypułkowe – Quercus rob. 14 szt. Dąb bezszypułkowy - Quercus petraea 8 szt.	135 – 313	Orzeczenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 10 listopada 1959 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
17	Nowe Miasto	Sosna zwyczajna 1 szt.	Sosna zwyczajna - Pinus silvestris	264	Rozporządzenie Nr 7/94 Wojewody Poznańskiego z dnia 12 grudnia 1994 w sprawie uznania za pomniki przyrody

Źródło: Urząd Gminy Nowe Miasto nad Wartą, 2018 r.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy nr XL/232/2018 z dnia 10 kwietnia 2018 roku, w stosunku do 14 drzew gatunku Kasztanowca zwyczajnego z Alei Kasztanowcowej w Aleksandrowie zniesiono status pomnika przyrody. Decyzję podjęto z powodu utraty wartości przyrodniczej i ze względów bezpieczeństwa.

5.11. Wartości kulturowe

W ramach Prognozy podaje analizie wpływ projektowanych zadań ujętych w Programie na zabytki i dobra materialne.

W Gminie Nowe Miasto znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków: (na podstawie danych - <http://poznan.wuoz.gov.pl/rejestr-zabytkow>)

Boguszyn

- zespół dworski:
- dwór, k. XIX, nr rej.: 2077/A z 18.02.1986,
- park, 1 poł. XIX, nr rej.: 1999/A z 7.06.1985,
- brama wjazdowa, 1905, nr rej.: 2086/A z 11.04.1986.

Chocicza

- zespół pałacowy:
- pałac, 1920, nr rej.: 2070/A z 20.02.1986,
- park, XIX-XX, nr rej.: 1998/A z 7.06.1985.

Dębno

- kościół par. pw. NMP Wniebowziętej, 1447, nr rej.: 2483/A z 11.03.1931,
- dzwonnica, 1829, nr rej.: 231/A z 9.09.1968.
- zespół pałacowy:
- pałac, ob. ruina, 1877, 1902, nr rej.: 2178/A z 4.09.1989,
- mauzoleum rodziny Cohnów, 2 poł. XIX, nr rej.: j.w.,
- park, 2 poł. XIX, nr rej.: 2062/A z 25.02.1986.

Klęka

- zespół pałacowy:
- pałac, 1870, pocz. XX, nr rej.: 1393/A z 24.02.1973,
- park, 2 poł. XIX – XX, nr rej.: 2034/A z 4.11.1985,
- aleja brzoźowa, nr rej. 2093 z 23.05.1986.

Kruczyn

- dwór, pocz. XX, nr rej.: 2074/A z 20.02.1986.

Nowe Miasto nad Wartą

- kościół par. pw. Świętej Trójcy, 2 poł. XIV, XVI, XVII, nr rej.: 2484/A z 14.02.1950,
- d. plebania, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 983/A z 6.03.1970,
- dom, ul. Poznańska 7, k. XIX, nr rej.: 2076/A z 24.02.1986,
- dom, Rynek 1, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 984/A z 6.03.1970,
- dom, Rynek 14, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 985/A z 6.03.1970,
- dom, Rynek 21, 1 poł. XIX, nr rej.: 986/A z 6.03.1970,
- spichrz, w d. porcie rzeczny, mur.-szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 1906/A z 12.04.1983,
- most, przez zalew Warty, 1909, nr rej.: 1903/A z 14.01.1983,
- grodzisko stożkowate stanowiące pozostałość po typowej dla okresu późnego średniowiecza i wczesnej nowożytności siedzibie obronnej.

Skoraczew

- zespół dworski:
- dwór, pocz. XIX, 1029, nr rej.: 119/Wlkp/A z 20.02.2003,
- folwark (układ przestrzenny), XIX, nr rej.: j.w.,
- park, XIX, nr rej.: 1984/A z 18.12.1984 i z 14.01.2003.

Szytów

- zespół pałacowy, XVIII-XIX, nr rej.: 1523/A z 1.06.1974:
- pałac,
- park.

VI. Potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego w przypadku braku realizacji Programu

Opracowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą jest ustawowym obowiązkiem w myśl ustawy Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z póź. zm.)

Brak realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022 spowoduje zaniechanie działań przewidzianych dla ochrony środowiska w innych strategicznych dokumentach różnych szczebli, przyjętych dla: powiatu średzkiego, województwa wielkopolskiego, kraju czy Unii Europejskiej.

Głównym założeniem Programu jest poprawa stanu środowiska, a tym samym pozytywne oddziaływanie na zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa. W przypadku braku realizacji Programu założone cele nie zostaną osiągnięte i nastąpi stopniowe pogarszanie się stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu:

- pogorszenie warunków życia i zdrowia ludzi,
- zwiększenie ilość mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego,
- stopniowe pogorszenie czystości powietrza atmosferycznego,
- zwiększenie ładunku zanieczyszczeń powietrza pochodzących ze źródeł komunikacyjnych,
- zmniejszenie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz stopniowa degradacja cennych przyrodniczo obszarów (w tym obszarów Natura 2000),
- zwiększone zużycie wód podziemnych i zmniejszenie zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości wód podziemnych i powierzchniowych,
- zagrożenie powodziowe,
- pogorszenie jakości gleb,
- zwiększenie skutków występowania suszy,

- zmniejszenie zasobów surowców naturalnych,
- obniżenie walorów krajobrazowych.

VII. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia programu ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto Nad Wartą

Główne problemy dotyczące środowiska na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą zostały zidentyfikowane na podstawie analizy jego stanu.

Klimat i powietrze

- koncentracja zanieczyszczeń wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych,
- pogorszenie jakości powietrza w sezonie grzewczym – kotłownie węglowe,

Hałas

- duży ruch komunikacyjny zwłaszcza na trasie S11,
- przemieszanie zabudowy przemysłowej i usługowej z mieszkaniową,

Pola elektromagnetyczne

- rozwój sieci telefonii komórkowej – nowe stacje bazowe,

Gospodarowanie wodami

- zła jakość wód powierzchniowych,
- występowanie zagrożenia powodziowego w dolinie Warty i okresowe wylewy rzeki Warty,
- brak wystarczającej konserwacji urządzeń melioracyjnych,
- położenie w regionie należącym do obszarów o deficycie wody podziemnej,
- brak izolującej pokrywy w stropie warstwy wód gruntowych,

Gospodarka wodno – ściekowa

- niewystarczająca infrastruktura kanalizacji sanitarnej,
- brak kontroli przydomowych oczyszczalni ścieków,
- istniejące rurociągi z materiałów cementowo-azbestowych,
- nieuregulowana sytuacja zakładów przemysłowych wytwarzających ścieki przemysłowe odprowadzane do kanalizacji innego podmiotu.

Zasoby geologiczne

- zmiana warunków gruntowo – wodnych i krajobrazu,
- istnienie wyrobisk poeksploatacyjnych kruszywa naturalnego i ceramiki budowlanej.

Gleby

- dominacja gleb o dużej podatności na degradację,
- zakwaszenie gleb,
- podtapianie i zalewanie znacznych obszarów w czasie roztopów,
- erozja wietrzna gleb.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- spalanie odpadów w przydomowych paleniskach,
- „dzikie wysypiska”,
- wzrost ilości wytwarzanych odpadów.

Zasoby przyrodnicze

- likwidacja zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- zagrożenia pożarowe terenów leśnych,
- wypalanie traw.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne

Analizując potencjalne oddziaływanie Programu odniesiono się do wszystkich zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych zawartych w dokumencie do realizacji w ramach poszczególnych celów.

Wpływ tych działań odniesiono do poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego (obszary Natura 2000, różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, gleby, powierzchnię ziemi). Przeanalizowano również oddziaływanie tych zadań na zdrowie ludzi i obiekty zabytkowe, dobra materialne.

Próbę oceny oddziaływania i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko zawarto w tabeli, tzw. macierzy oddziaływań skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, czy długoterminowych oddziaływań tych zadań. Ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania w fazie eksploatacji urządzeń, zakładając, że oddziaływania związane z fazą realizacji inwestycji mają charakter przejściowy.

Przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, w odniesieniu do niektórych zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie jest utrudnione.

Część z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu może wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych.

W poniższej tabeli zastosowano następujące oznaczenia i kolory:

a. zadania pozainwestycyjne

- zadania pozainwestycyjne - nie mające bezpośredniego wpływu na środowisko, jednak poprzez:

- procedury prawne i kontrolne,
- odpowiednie planowanie działań inwestycyjnych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zapewnienie dostępu do informacji o środowisku,
- edukację ekologiczną - pobudzanie odpowiedzialności za stan środowiska,
- wykształcenie proekologicznych nawyków,
- organizowanie akcji lokalnych służących ochronie środowiska itp.

mogą mieć pośredni pozytywny wpływ na środowisko.

b. zadania inwestycyjne zawarte w Programie

W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska, np. w przypadku budowy dróg.

- potencjalnie korzystne oddziaływanie

- potencjalnie negatywne oddziaływanie

- brak oddziaływania lub oddziaływanie nieznaczne

- potencjalnie oddziaływanie pozytywne i negatywne

B - oddziaływanie bezpośrednie

P - oddziaływanie pośrednie

Tabela 15. Przewidziane znaczące oddziaływania na środowisko zadań ujętych w Programie

Zadania	obszary Natura 2000	biologiczna różnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
	Obszar interwencji - ochrona klimatu i jakości powietrza												
Opracowywanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy uwzględniających wymogi w zakresie ochrony jakości powietrza, klimatu oraz energooszczędności.	P	P	P	P	P	P	P			P			
Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.	P	P	P	P	P	P	P			P			
Monitoring stanu środowiska (jakości powietrza) na podstawie dostępnych wyników badań.	P	P	P	P	P	P	P			P			
Modernizacja kotłowni i infrastruktury c.o. w budynkach stanowiących własność Gminy Nowe Miasto nad Wartą.			P	P	P		P			P	P		B
Monitoring zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej.							P			P			
Wprowadzanie rozwiązań typu e-urząd.							P			P			
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej stanowiących własność gminy.			P				P			P	P		B
Dofinansowanie transportu publicznego na terenie powiatu średzkiego – Gminy Nowe Miasto nad Wartą.							P			P			
Dofinansowanie „Poznańskiej Kolei Metropolitalnej” – wzmocnienie krajowych przewozów pasażerskich.							P			P			
Budowa ścieżek rowerowych i chodników na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą			P	P	P		P			P			B
Stosowanie energooszczędnych urządzeń elektrycznych i oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej.							P			P			

Zadania	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Budowa energooszczędnego oświetlenia dróg gminnych.			P				P			P	P		B
Instalowanie urządzeń działających na bazie odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej np. modułów fotowoltaicznych „PV” itp.										P	P		B
Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych z zakresu OZE.							P			P			
Obszar interwencji - zagrożenia hałasem													
Monitoring stanu środowiska (emisji hałasu) na podstawie dostępnych wyników badań.	P	P	P	P									
Opracowywanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy uwzględniających wymogi w zakresie ochrony przed hałasem.	P	P	P	P									
Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.	P	P	P	P									
Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeniem hałasem.	P	P	P	P									
Budowa i modernizacja dróg gminnych w oparciu o technologie ograniczające emisję zanieczyszczeń do atmosfery.							P			P			B
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych i chodników przy drogach gminnych.			P	P			P						B
Obszar interwencji - pola elektromagnetyczne													
Monitoring stanu środowiska (emisji pól elektromagnetycznych) na podstawie dostępnych wyników badań.	P	P	P	P	P								

Zadania	obszary Natura 2000	biologiczna różnorodność	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.	P	P	P	P	P				P				
Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.	P	P	P	P	P				P				
Obszar interwencji - gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa													
Monitoring stanu środowiska (jakości wód podziemnych i powierzchniowych) na podstawie dostępnych wyników badań.	P	P	P	P	P	P							
Budowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w obiektach użyteczności publicznej.			P			B							
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.			P			B							
Budowa przyłączy wodociągowych.			P			B							
Budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej			P			B							
Modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy.			P			B							
Modernizacja lokalnych przepompowni ścieków.			P			B							
Prowadzenie ewidencji i kontroli zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.	P	P	P	P	P	P							
Kontrola umów zawartych na odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych.	P	P	P	P	P	P							

Zadania	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Boguszynie.			P			B							
Wydawanie zezwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.	P	P	P	P	P	P							
Stosowanie urządzeń wodoszczędnych w budynkach użyteczności publicznej.						P							
Dofinansowanie działalności Spółki Wodnej w zakresie konserwacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.						P							
Działania zabezpieczające przed wystąpieniem powodzi oraz suszy.					P	B							
Doposażone w specjalistyczny sprzęt jednostki ratownicze.													B
Obszar interwencji - ochrona ziemi i gleb													
Opiniowanie projektów robót geologicznych.								P	P		P		P
Monitoring terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą.								P	P			P	P
Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat degradacji gleb.		P			P			P					
Obszar interwencji - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów													
Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Kontrola i weryfikacja danych zawartych w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				

Zadania	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Akcje informacyjne w zakresie gospodarki odpadami dla mieszkańców i przedsiębiorców.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK).	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy.	P	P	P	P	P	P	P	B	B				
Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów komunalnych w Elzbiecowie, faza poeksploatacyjna.	P	P	P	P	P	P	P						
Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą za pośrednictwem Powiatu Średzkiego.	P	P	B	P	P	B	B	P					B
Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.			P	P		P	P	P					
Uczestnictwo w akcji „Sprzątanie Świata”.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Segregacja odpadów w urzędzie gminy i jego jednostkach.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Wyposażenie budynków użyteczności publicznej w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Zbiórki baterii, nakrętek itp. na terenie gminy.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Obszar interwencji - zasoby przyrodnicze													

Zadania	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów ochronnych oraz zasad ochrony przyrody i krajobrazu.	P	P	P	P	P	P	P	P	P				
Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Realizacja zadań ochronnych (dla obszarów Natura 2000) zapisanych w planach zadań ochronnych i planie urządzania lasu.	B	B		B	B	B		B	B				
Działania wspierające ratowanie gatunków zagrożonych.	B	B		B	B								
Nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych.		B			B				P	P			
Pielęgnacja i bieżące, utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy.		B			B				P	P			
Współpraca z zarządcami terenów leśnych.		B			B								
Opracowania dotyczące walorów przyrodniczo-turystycznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
Promocja walorów przyrodniczych gminy w mediach, stronach internetowych, targach, giełdach turystycznych i imprezach masowych.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Współpraca z organizacjami turystycznymi działającymi na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
Budowa ścieżek, tras dla turystyki pieszej i rowerowej uwzględniających walory przyrodnicze gminy.												P	B
Oznakowanie tras rowerowych i miejsc atrakcyjnych turystycznie i przyrodniczo.													B

Zadania	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
												B	B
Rewaloryzacji zabytkowego parku w Kłęce zniszczonego w wyniku nawalnicy w sierpniu 2017 r.													
Wszystkie obszary interwencji													
Współorganizacja z placówkami oświatowymi i innymi lokalnymi podmiotami konkursów z zakresu ochrony środowiska dla dzieci i młodzieży.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Organizacja spotkań szkoleniowo – informacyjnych z zakresu ochrony środowiska dla wszystkich grup społecznych.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Udział pracowników urzędu w szkoleniach, kursach z zakresu ochrony środowiska.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Realizacja planów edukacyjnych dla szkół w zakresie OZE.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Artykuły o treści proekologicznej w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej gminy.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Zaprojektowanie nowych ścieżek dydaktycznych wraz z opisem przyrody.		P											B
Współdziałanie i koordynacja ogólnopolskich i ogólnowojewódzkich imprez proekologicznych „Dzień Ziemi”, „Dzień Drzewa”, „Dni Powiatu Średzkiego”.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		
Włączenie w akcję edukacji ekologicznej proekologicznych organizacji pozarządowych.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		

Zadania	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Współpraca z Powiatowym Centrum Edukacji Ekologicznej (PCEE) przy Wydziale Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego.	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022 określa cele i priorytety ekologiczne, ustala harmonogram realizacji działań proekologicznych oraz prezentuje mechanizmy prawno – ekonomiczne niezbędne do osiągnięcia założonych celów.

Dokument ten, charakteryzuje się dużym stopniem ogólności wynikającym z zakresu kompetencji i zadań wójta oraz gminy w zakresie ochrony środowiska określonych w obowiązujących aktach prawnych, nie stanowi również źródła powszechnie obowiązującego prawa miejscowego.

Zadania zawarte w Programie Ochrony Środowiska związane z realizacją przyjętych przez gminę programów, dofinansowaniem działań na rzecz ochrony środowiska, działalności edukacyjnej w zakresie szeroko rozumianej edukacji ekologicznej oraz zadań związanych z kompetencjami ustawowymi.

Działania nieinwestycyjne.

Przede wszystkim są to zadania o charakterze ciągłym takie jak: edukacja ekologiczna, upowszechnianie informacji o stanie środowiska, wydawanie decyzji administracyjnych, opiniowanie projektów, organizacja odbioru i zagospodarowania odpadów, opracowywanie studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy, prowadzenie monitoringu środowiska, dofinansowanie transportu, stosowanie urządzeń energooszczędnych, aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, promocja walorów przyrodniczych i turystycznych gminy, a ich oddziaływanie polegać będzie na wzmocnieniu postaw proprzyrodniczych, zwiększeniu dbałości o środowisko i ograniczeniu negatywnego oddziaływania.

Zaproponowane działania nieinwestycyjne mają wyłącznie pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze i człowieka (tabela 15).

Działania inwestycyjne.

Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych powodować będzie przede wszystkim eliminację negatywnego oddziaływania na środowisko i ma za zadanie przeciwdziałaniu powstawania nowych uciążliwości.

Wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni lub pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze. Pozwalają na eliminowanie zagrożeń takich jak: rakotwórcze działanie azbestu, promieniowanie elektromagnetyczne czy hałas. Realizacja zadań zawartych w Programie przyczyni się do: ochrony klimatu i jakości powietrza, regulacji gospodarki wodno – ściekowej i gospodarki odpadami na terenie gminy.

Ewentualne, negatywne oddziaływania na środowisko będzie miało miejsce jedynie w fazie realizacji inwestycji i będzie ograniczone do konkretnego obszaru.

Dla zadań inwestycyjnych z obszaru interwencji ochrony przed hałasem zaplanowano budowę i modernizację dróg gminnych. Realizacja tego zadania spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego co w efekcie: ograniczy emisję spalin, zmniejszy emisję pyłów i będzie miała pozytywny wpływ na jakość powietrza, klimat oraz zniweluje zagrożenie hałasem. Budowa, modernizacja dróg ma również wymiar niekorzystny dla środowiska: przekształcenie powierzchni ziemi i krajobrazu oraz negatywne oddziaływanie na środowisko w fazie realizacji inwestycji (wzmożony ruch, hałas). Realizacja tej inwestycji będzie korzystna dla środowiska ponieważ budowa i modernizacja dróg będzie prowadzona w oparciu o technologie ograniczające emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Negatywny wpływ będzie ograniczony do terenu samej inwestycji i uciążliwości wystąpią w fazie realizacji. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1839) tylko drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości powyżej 1 km należą do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Boguszynie znacząco poprawi jakość wody, co będzie również miało korzystny wpływ na zdrowie ludzi. Zadanie to posiada decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach nr OŚ.6220.10.2016 z dnia 09.03.2017 r.

Cele i kierunki działań inwestycyjnych zostały w Programie wyznaczone zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, czyli takiego rozwoju społeczno – gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zaspokajania potrzeb zarówno współczesnych jak i przyszłych pokoleń.

Realizacja Programu nie spowoduje negatywnego oddziaływania na: obszary "Natura 2000", inne obszary chronione, parki krajobrazowe i pomniki przyrody znajdujące się na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą. Większość działań inwestycyjnych ujętych w Programie nie będzie prowadzona na terenach objętych ochroną, a zatem nie będą miały na nie szkodliwego wpływu. Pozytywny, bezpośredni wpływ na obszary chronione mają: działania wspierające ratowanie gatunków zagrożonych lub realizacja zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Zadania te wykonywane będą zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pośredni, pozytywny wpływ na obszary ochronne uzyska się po realizacji zadań dotyczących: budowy punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), służącego do zbierania odpadów komunalnych, monitoringu zrehabilitowanego składowiska odpadów w Elżbietowie, realizacji programu usuwania azbestu w gminie oraz likwidacji dzikich wysypisk.

IX. Transgeniczne oddziaływanie na środowisko

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem Ochrony Środowiska i stosunkowo dużą odległość gminy od granic państw ościennych, skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

X. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Wszystkie zadania zaproponowane w Programie zostały tak zaproponowane, aby minimalizować (o ile występują) negatywne oddziaływanie na środowisko.

W trakcie prac budowlanych inwestor jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji, a jeśli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód.

Przez kompensację przyrodniczą rozumie się: zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesienie, zadrzewienia lub tworzenie skupisk roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2019 – 2022 zakłada realizację zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Warianty kompensacji przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 283 z póź. zm.), decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich, a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej – stwierdza konieczność jej wykonania.

XI. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Celem opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą jest ustawowa konieczność ochrony środowiska lokalnego, w którym żyjemy i z którym związani jesteśmy kulturowo, społecznie i gospodarczo.

Kierunki i zadania wyznaczone w Programie bezpośrednio dotyczą problemów ochrony środowiska, określonych na podstawie zidentyfikowanych zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego gminy.

Głównym założeniem Programu jest poprawa stanu środowiska, a tym samym pozytywne oddziaływanie na zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa.

W związku z rozwojem gospodarczym gminy, wzrostem poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i niezurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce, brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska. Wszystkie działania zarówno nieinwestycyjne, jak inwestycyjne, mają pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze gminy - dlatego nie przewiduje się rozwiązań alternatywnych.

XII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Obowiązek sporządzania programów ochrony środowiska na poziomie gminnym wynika z Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z póź. zm.), a obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska (POŚ) wynika z Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 283 z póź. zm.)

Program podlega aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowe Miasto nad Wartą został sporządzony w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

Zasadniczym celem prognozy jest określenie, czy POŚ nie narusza zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Prognoza analizuje wpływ zadań określonych w POŚ na:

- obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta i rośliny,
- wody,

- powietrze i klimat,
- powierzchnie ziemi,
- krajobraz,
- zasoby naturalne,
- zabytki i dobra materialne.

Kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju jest równoważne traktowanie środowiska przyrodniczego oraz priorytetów gospodarczych i społecznych.

Zadaniem Prognozy jest ułatwienie identyfikacji skutków środowiskowych spowodowanych realizacją zapisów w POŚ w przyszłości. Na dużą uwagę zasługują obszary cenne przyrodniczo znajdujące się na terenie gminy.

Wskutek realizacji wyznaczonych zadań osiągnięte zostaną cele, gwarantujące poprawę jakości stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy, a co za tym idzie – warunków życia oraz zdrowia jej mieszkańców.

Rozszerzenie zakresu działań na rzecz poprawy:

- jakości: edukacji ekologicznej, zasobów wodnych, powietrza atmosferycznego,
  - ochrony: przyrody i krajobrazu, lasów, gleb, zasobów kopalin,
  - ochrony przed: hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- minimalizować będą negatywne wpływy na poszczególne komponenty jak i środowisko jako całość.

Działania edukacyjne i promocyjne, zachęcające między innymi do minimalizacji wytwarzania odpadów oraz propagujące inne proekologiczne postawy, prowadzi będą do utrwalania się wśród mieszkańców właściwych z punktu widzenia ochrony środowiska zachowań, a w ich następstwie – rozwoju gminy.

W Prognozie dokonano oceny wpływu zadań określonych w Programie w zakresie ochrony środowiska dla gminy na lata 2019 - 2022. Działania zarówno nieinwestycyjne, jak inwestycyjne mają pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze gminy i ich realizacja (zgodna z przepisami) nie stwarza żadnego ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożeń dla środowiska.

XIII. Materiały źródłowe i akty prawne

Akty prawne

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 283 z póź. zm.),

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55).

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1463).

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 797 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1862 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1064 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1437 z póź. zm.).

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1439).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1028).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1311).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 maja 2020 r. w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN} (Dz. U. z 2020 r., poz. 1018).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r. poz. 523).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczeń powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1395).

Materiały źródłowe

Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w 2017 r., WIOŚ Poznań 2018 r.,

Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w 2016 r., WIOŚ Poznań 2017 r.,

Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015 r.,

Główny Urząd Statystyczny – Portal Informacyjny – www.stat.gov.pl,

Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych,

Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2017 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2018 r.,

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967),

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2015 – AKPOSK2015, KZGW, Warszawa 2015 r.,

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030), Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015 r.,

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, KZGW, Warszawa 2015 r.,

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, Sejmik Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2013 r.,

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na ozon, Sejmik Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2012 r.,

Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2016 — 2020, Województwo Wielkopolskie, Poznań 2016 r.,

Program ochrony środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2017 — 2020, Powiat Średzki, Środa Wielkopolska 2016 r.,

Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Średzkiego na lata 2010 – 2032, Powiat Średzki, Środa Wielkopolska 2010 r.,

Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2007 – 2032, Gmina Nowe Miasto nad Wartą, 2007 r.,

Aktualizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2010 – 2032, Gmina Nowe Miasto nad Wartą, 2010 r.

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Nowe Miasto nad Wartą w 2017 r., Gmina Nowe Miasto nad Wartą, 2018 r.

Standardowe formularze danych obszarów Natura 2000
<http://natura2000.gdos.gov.pl>,

Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015, Województwo wielkopolskie, Urząd Statystyczny w Poznaniu, <http://poznan.stat.gov.pl>,

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r., Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2014 r.,

Strategia wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2012 – 2020, Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią, Poznań 2012 r.,

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa, 2013 r.,

Strategia Rozwoju Kraju 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2012 r.,

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2013 r.,

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (SZRWRiR), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, 2012 r.,

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2010 r.,

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2015 r.,

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009 r.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020, Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań, 2012 r.,

Strategia Rozwoju Powiatu Średzkiego na lata 2015 – 2024, Powiat Średzki, Środa Wielkopolska 2014 r.,

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Warszawa, 2013 r.,

Krajowy Plan gospodarki odpadami 2014, Warszawa, 2010 r.,

Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017, Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań, 2012 r.,

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Warszawa, 2014 r.

oraz:

<http://www.pois.gov.pl>

<http://www.nfosigw.gov.pl>

<http://www.wfosgw.poznan.pl>

<http://www.bosbank.pl>

<http://www.poznan.pios.gov.pl>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/>

<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

<http://poznan.rdos.gov.pl>

<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

www.poznan.rzgw.gov.pl

<http://bip.poznan.wios.gov.pl>

<http://archiwum.ekoportal.gov.pl>

<http://klimada.mos.gov.pl>

<http://natura2000.gdos.gov.pl>

<http://poznan.wuoz.gov.pl/rejestr-zabytkow>

<http://www.poznan.rzgw.gov.pl/mapy-jednolitych-czesci-wod>